

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 38/ TRAVANJ 2018.

U ovom broju:

Zastupnici usvojili nove ciljeve kružne ekonomije

EU zabranjuje neonikotinoide koji dokazano štete pčelama

Usvojena Direktiva za pametnije i energetske učinkovitije zgrade do 2050.

Organska hrana čini razliku

Meso, stočna hrana i nepodnošljivo licemjerje EU-a po pitanju GMO-a

Ciljevi smanjenja emisija CO2 iz automobila

Vijesti iz Europskog parlamenta

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Zastupnici usvojili nove ciljeve kružne ekonomije

6 EU zabranjuje neonikotinoide koji dokazano štete pčelama

8 Usvojena Direktiva za pametnije i energetske učinkovitije zgrade do 2050.

9 Facebooku potrebna radikalna promjena smjera po pitanju zaštite podataka

10 Prema kružnoj ekonomiji i održivom turizmu na otocima

11 Poslovi budućnosti: Potreba za zelenim radnim mjestima

12 Organska hrana čini razliku

14 Prema ambicioznoj i ekološkoj relokaciji proteinskog usjeva u EU

16 Meso, stočna hrana i nepodnošljivo licemjerje EU-a po pitanju GMO-a

18 Ciljevi smanjenja emisija CO₂ iz automobila za razdoblje nakon 2020.

20 Vijesti iz Europskog parlamenta

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

Adresa: Ljudevita Posavskog 14, 21000 Split
Mob.: +385 (0)99 384 6272
E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u travnju usvojili smo zakonodavni paket kružne ekonomije koji će donijeti značajne promjene u recikliranju i gospodarenju otpadom u EU. Cilj izmjene postojećih direktiva o otpadu je povećanje postotka recikliranja i ponovna upotreba materijala. Države članice će do 2025. godine morati reciklirati najmanje 55% komunalnog otpada, do 2030. najmanje 60%, a do 2035. godine 65% komunalnog otpada. Hrvatska je dobila mogućnost odgode od pet godina za ispunjavanje navedenih ciljeva jer je među državama članicama koje su 2013. godine reciklirale manje od 20% komunalnog otpada ili odlagale više od 60% na odlagalištima. Kada je riječ o odlaganju otpada na odlagalištima, države članice moraju ispuniti cilj od 10% do 2035. godine, a Hrvatska će taj cilj morati ispuniti do 2040. godine, pod uvjetom da smanji razinu odlaganja otpada na 25% do 2025. godine. Sve što se može reciklirati ne smije ići na odlaganje, spaljivanje ili bilo koju drugu termičku obradu otpada koja je posljednja u hijerarhiji gospodarenja otpadom, a za Hrvatsku to će biti veliki izazov jer će morati ići na prenamjenu centara gospodarenja otpadom. U travnju je usvojena važna odluka

Europske komisije koja se odnosi na zabranu tri najčešća pesticida na bazi neonikotinoida (klotianidin, imidakloprid i tiametoksam) za korištenje na svim poljoprivrednim usjevima na otvorenom u EU u svrhu zaštite opraćivača. Zabrana najčešće korištenih neonikotinoida važan je korak za preokretanje pada populacije pčela u Europi. Pčele i drugi opraćivači imaju veliku ulogu u očuvanju bioraznolikosti i proizvodnji naše hrane pa moraju biti zaštićeni.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

RJEŠAVANJE OTPADA

Zastupnici usvojili nove ciljeve kružne ekonomije

Zastupnici u Europskom parlamentu usvojili su 18. travnja nova EU pravila s pravno obvezujućim ciljevima za recikliranje otpada i smanjenje odlaganja otpada s fiksnim rokovima za države članice. Zakonodavni paket o kružnoj ekonomiji uključuje izmjenu direktive o otpadu, direktive o odlagalištima otpada, direktive o ambalaži i ambalažnom otpadu, direktive o otpadnim vozilima, baterijama i akumulatorima te otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi.

Države članice će do 2025. godine morati reciklirati najmanje 55% komunalnog otpada, do 2030. najmanje 60%, a do 2035. godine 65% komunalnog otpada. Hrvatska je dobila mogućnost odgode od pet godina za ispunjavanje navedenih ciljeva jer je među državama članicama koje su 2013. godine reciklirale manje od 20% komunalnog otpada ili odlagale više od 60% na odlagalištima. Kada je riječ o odlaganju otpada na odlagalištima, države članice moraju ispuniti cilj od 10% do

2025. godine, a Hrvatska će taj cilj morati ispuniti do 2040. godine, pod uvjetom da smanji razinu odlaganja otpada na 25% do 2025. godine. 65% ambalažnog materijala morat će se reciklirati do 2025. i 70% do 2030. godine. Za određene ambalažne materijale kao što su papir i karton, plastika, staklo, metal i drvo, zastupnici predlažu zaseban cilj recikliranja. Države članice morat će do 1. siječnja 2025. godine uspostaviti odvojeno prikupljanje tekstila i opasnog otpada iz kućanstava. Osim toga, moraju također osi-

gurati odvojeno prikupljanje ili recikliranje biološkog otpada na mjestu nastajanja (npr. kod kućnog kompostiranja) do 31. prosinca 2023. godine. To je dodatak odvojenom prikupljanju koje već postoji za papir i karton, staklo, metal i plastiku.

Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec kao izvjestitelj u sjeni Zelenih/ESS-a sudjelovao je od samog početka u kreiranju novog zakonodavnog paketa kružne ekonomije.

“Cilj izmjene ovih direktiva je povećanje postotka recikliranja

i ponovna upotreba materijala. Odvojeno prikupljanje otpada na kućnom pragu važno je za dobivanje sekundarnih sirovina. Drago mi je što smo uspjeli ugraditi i preventivne mjere u ovaj paket, a to su uklanjanje opasnih tvari i dekontaminacija otpada prije recikliranja, s posebnim naglaskom na zasebnom prikupljanju bio-otpada za kompostane ili bioplinska postrojenja jer se prilikom njegova bacanja kontaminiraju sve ostale vrste otpada. Sve što se može reciklirati ne smije ići na odlaganje, spaljivanje ili bilo koju drugu termičku obradu otpada koja je posljednja u hijerarhiji gospodarenja otpadom. Za Hrvatsku to će biti veliki izazov jer će morati ići na prenamjenu centara gospodarenja otpadom koji se baziraju na mehaničko-biološkoj obradi otpada koja se u Europskoj uniji napušta 2027. godine.” – rekao je Škrlec.

Hrvatska po glavi stanovnika stvara oko 403 kg otpada. Od toga reciklira samo 21,5 %, spaljuje 0,1 posto, a najveći dio odlaže, 78,4 %, dok neke zemlje poput Švedske, Danske, Nizozemske i Belgije odlažu svega 1% otpada.

Bacanje hrane i otpad u moru

U sveobuhvatnom paketu o otpadu uvrštene su i preventivne mjere za smanjenje bacanja hrane i otpada u moru.

“Po prvi put je u EU zakonodavstvu uvedena definicija bacanja hrane, no metoda izračuna za dostizanje ciljeva bit

će delegirana posebnim aktom. Ono čemu trenutno težimo je smanjiti količinu bačene hrane za 50% do 2030. godine. Također, države članice trebaju identificirati ključne izvore otpada u moru i raditi na njegovoj prevenciji bez određenog zadanog roka. Komisija već sada priprema dodatne akte kako bi pomogla državama članicama da se bore protiv otpada u moru.” – dodaje Škrlec.

Produžena odgovornost proizvođača

Ovim paketom definirani su i minimalni zahtjevi za produženu odgovornost proizvođača.

“Proizvođači će morati snositi odgovornost za upravljanje svim fazama otpada pri proizvodnji svojih proizvoda. U tu svrhu morat će platiti financijski doprinos. Osim toga, u zakonodavstvo Unije uvedeni su i obvezni programi proširene odgovornosti proizvođača za svu ambalažu.” – objašnjava Škrlec.

Glasovanjem u Europskom parlamentu formalno je usvojen konačni sporazum s Vijećem. Države članice moraju prenijeti izmijenjene direktive u nacionalno zakonodavstvo u roku od 24 mjeseca nakon stupanja na snagu.

ZAŠTITA BIORAZNOLIKOSTI

EU zabranjuje neonikotinoide koji dokazano štete pčelama

Države članice EU-a su 27. travnja na Stalnom odboru za biljke, životinje, hranu i stočnu hranu kvalificiranom većinom podržale prijedlog Europske komisije o zabrani korištenja tri najčešća neonikotinoida (**klotianidin, imidakloprid i tiametoksam**) za sve poljoprivredne usjeve na otvorenom kako bi zaštitili pčele i ostale oprašivače.

“Godinama svjedočimo smanjenju populacije pčela. Naime, od 1850. godine istrijebljene su 23 vrste pčela i osa koje oprašuju biljke. Pčele i drugi oprašivači imaju veliku ulogu u očuvanju bioraznolikosti i proizvodnji naše hrane pa moraju biti zaštićeni. Zabrana najčešće korištenih neonikotinoida važan je korak za preokretanje pada populacije pčela u Europi. Prema procjenama koje je objavila Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA), većina pesticida na bazi neonikotinoida predstavlja rizik za divlje pčele i medo-

nosne pčele. Stoga smo u rezoluciji Europskog parlamenta u ožujku pozvali na provedbu sveobuhvatne i dugoročne strategije za zdravlje i repopulaciju pčela. Zatražili smo uspostavu akcijskog plana za borbu protiv smrtnosti pčela i ukidanje odobrenja svih aktivnih supstanci u pesticidima koje ugrožavaju zdravlje pčela.” - rekao je zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec.

Kako neonikotionidi djeluju na pčele?

Tijekom provođenja istraživa-

nja vezanih uz razloge smanjivanja populacije pčela, primijećene su anomalije u njihovom ponašanju. Uočena je dezorijentiranost zbog koje pčele nisu mogle pronaći svoju košnicu, prestale su “plesati” u košnici kako bi ostalim pčelama pokazale put prema nalazištu hrane te su se čak prestale brinuti za potomstvo. Zbog toga je došlo do opustošenja košnica, a pčele ličinke su ugibale od gladi. Znanstvenici su zaključili da je vjerojatni razlog za takvo zbunjujuće ponašanje pčela pesticid koje se miješa u sredstvo za zaštitu biljaka i koji

je baziran na neonikotinoиду. Sličnog sastava kao i nikotin u cigaretama, djeluje na pčele poput droge koje čak postaju "ovisne" i traže polja koja su tretirana tim pesticidom.

Europska komisija 2013. godine ograničila je upotrebu tri najpopularnija neonikotinoida s iznimkom na usjeve za koje se smatra da nisu atraktivni pčelama i usjeve u staklenicima, izričito kako bi se zaštitile pčele. Očekivalo se kako će prijedlog za obnovu ove zabrane biti usvojen u svibnju 2017. godine. Međutim, države članice zatražile su odgodu glasovanja kako bi mogli komentirati zaključke Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) koja procjenjuje rizik za navedene tri tvari.

Nakon odgađanja, EFSA je završila procjenu rizika i objavila zaključke 28. veljače navodeći kako "većina primijenjenih pesticida koji sadrže neonikotinoid predstavlja ju rizik za divlje (solitarne) i medonosne pčele".

Sljedećeg dana, 1. ožujka, Europski parlament je skoro pa jednoglasno podržao izvješće o mogućnostima i izazovima za pčelarski sektor u Europskoj uniji, koji je pozvao Komisiju i države članice da djeluju na utvrđenom znanstvenom konsenzusu i zabrane sporne aktivne tvari u pesticidima, uključujući neonikotinoide i one sistemske insekticide za koje postoje znanstveni dokazi da mogu biti opasni za zdravlje pčela.

Nakon toga uslijedila je reka-

cija 50 nevladinih organizacija koje 16. ožujka šalju pismo Komisiji u kojem traže da se prijedlog o ograničenju korištenja pesticida koji sadrže neonikotinoid konačno uvrsti na dnevni red Stalnog odbora na zasjedanje od 22. do 23. ožujka, budući da točka nije predviđena na dnevnom redu.

Na inicijativu zastupnika Zelenih/ESS-a, Komisiji se putem pisma 20. ožujka obraća 87 zastupnika u Europskom parlamentu iz različitih političkih grupacija, u kojem izražavaju svoju zabrinutost jer hitno pitanje sveobuhvatnog ograničenja korištenja pesticida, koji sadrže aktivnu tvar neonikotinoid, ne može doći na dnevni red Stalnog odbora za biljke, životinje, hranu i hranu za životinje.

U Europi ima oko 600 000 pčelara koji proizvode oko 200 tisuća tona meda godišnje, te je Europa drugi najveći svjetski proizvođač nakon Kine. U Hrvatskoj ima oko 12 526 pčelara. Najveći proizvođači u EU su Rumunjska, Španjolska i Mađarska, slijede Njemačka,

Italija i Grčka. EU godišnje uvozi oko 200 000 tona meda, najviše iz Kine, Ukrajine, Argentine i Meksika. Među uzorcima meda u državama članicama ispitanima u Zajedničkom istraživačkom centru otkriveno je da 20% uzoraka uzetih na vanjskim granicama EU-a ne odgovara EU kriterijima, a u 14% uzoraka otkriven je dodani šećer.

Zaustaviti uvoz krivotvorenog meda

Kako bi se osiguralo da uvezeni med zadovoljava visoke standarde EU-a, potrebno je uskladiti granične inspekcije i provjere na jedinstvenim tržištu, testirati sav uvezeni med, te ojačati zahtjeve u pogledu sljedivosti meda. Med i drugi pčelinji proizvodi u budućim sporazumima o slobodnoj trgovini trebali bi se označiti kao „osjetljivi proizvodi“ jer bi izravno tržišno natjecanje izložilo pčelarski sektor EU-a pretjeranom ili neodrživom pritisku. Zastupnici stoga traže od Komisije da te proizvode izuzme iz područja primjene sporazuma o slobodnoj trgovini.

ENERGETSKA UČINKOVITOST

Usvojena Direktiva za pametnije i energetske učinkovitije zgrade do 2050.

Zastupnici u Europskom parlamentu usvojili su 17. travnja prijedlog o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetske svojstvima zgrada na plenarnoj sjednici u Strasbourgu. Izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energiju usvojeno je velikom većinom od 677 glasova, a poziva na smanjenje emisija iz zgrada za 80-95% do 2050. godine.

Zastupnik Davor Škrlec, ujedno i član Odbora za industriju, istraživanje i energiju, ističe kako je revidirana Direktiva o energetske učinkovitosti zgrada (EPBD) prvi i važan dio zakonodavnog paketa "Čista energija za sve Europljane" kojeg je Komisija predstavila u studenom 2016. godine. Ovi dugoročni ciljevi za obnovu postojećih zgrada omogućit će investicijsku sigurnost i nove financijske alate za građane i poduzeća.

"Građevinski sektor je najveći pojedinačni potrošač energije

u Europi koji apsorbira 40% finalne energije, a oko 75% zgrada je energetske neučinkovito. Nova direktiva zahtijeva od država članica uspostavu dugoročne nacionalne strategije za potporu obnovi stambenih i nestambenih zgrada s ciljem smanjivanja emisija u EU za 80-95% u odnosu na razine iz 1990. godine. Također, potiče se korištenje novih pametnih tehnologija za smanjenje energetske potrošnje te se zahtijeva uvođenje punjača za električna vozila u novim zgradama koje ima-

ju više od 10 parkirnih mjesta. Poduzeli smo važne korake kako bismo osigurali da zgrade pridonose energetske učinkovitim i niskougličnom gospodarstvu u korist ispunjenja klimatskih ciljeva te uštede novca građana i poduzeća." – rekao je Škrlec.

Nakon što Direktivu usvoji Vijeće, bit će objavljena u Službenom listu EU-a te stupa na snagu 20 dana nakon objave. Države članice morat će u roku 20 mjeseci prenijeti nova pravila iz Direktive u nacionalno zakonodavstvo.

ZAŠTITA PODATAKA

Facebooku potrebna radikalna promjena smjera po pitanju zaštite podataka

Skandal oko prijenosa podataka Facebook korisnika konzultantskoj tvrtki Cambridge Analytica našao se na dnevnom redu plenarne sjednice Europskog parlamenta u travnju. Na inicijativu Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, Mark Zuckerberg pozvan je na saslušanje u Europski parlament.

Nova Opća uredba o zaštiti podataka omogućava propisivanje kazne u iznosu do 4% sveukupnog godišnjeg prometa zbog kršenja zakona otkrivanjem osobnih podataka trećim osobama bez prethodnog pristanka.

Novi zakon će se primjenjivati diljem EU od 25. svibnja. Zastupnik Davor Škrlec smatra kako je Facebooku potrebna radikalna promjena glede u-

pravljanja osobnim podacima svojih korisnika.

“Ukoliko Facebook želi zadržati vjerodostojnost bilo kakve vrste, Mark Zuckerberg mora odgovoriti na pitanja europskih zakonodavaca jer isprike jednostavno nisu dovoljne. Europljani ne bi smjeli biti drugorzredni korisnici te društvene mreže.

Zahvaljujući novoj Općoj ured-

bi o zaštiti podataka, kompanije poput Facebooka uskoro će se suočiti s ozbiljnim kaznama za ovu vrstu zlouporabe kakvu smo vidjeli u slučaju ustupanja podataka svojih korisnika konzultantskoj tvrtki Cambridge Analytica.

Ogromne internetske tvrtke od sada neće imati izbora nego shvatiti kako moraju poštivati pravila EU tržišta, kao i zaštitu podataka svojih korisnika.

Prema kružnoj ekonomiji i održivom turizmu na otocima

U Europskom parlamentu je 11. travnja održana međunarodna konferencija "Prema kružnoj ekonomiji i održivom turizmu na otocima" na kojoj je sudjelovao zastupnik Škrlec te koja je organizirana u okviru projekta MedBLUEISLANDS uz podršku Međuskupine za mora, rijeke, otoke i obalna područja Europskog parlamenta, čiji je član i zastupnik Škrlec. Projekt BLUEISLANDS okuplja 8 velikih i 55 manjih otoka Mediterana u sustavnom nastojanju da identificiraju, riješe te ublaže utjecaj i problem sezonskog otpada.

Kao cilj konferencije istaknuta je potreba izmjene znanja i informacija o načinima i dobrobitima upravljanja sezonskim otpadom te otpadom u moru, kao i potreba pronalaska konsenzusa na zajedničkom putu prema upravljanju materijalnim resursima, kružnoj ekonomiji te održivom turizmu na otocima. U panel diskusijama su sudjelovali ključni akteri raspravljajući o temama održivog ekonomskog razvoja, novim perspektivama u borbi protiv otpada u moru koje donosi Strategija o plastici, o regionalnim primjerima upravljanja otpadom, o načinima praćenja otpada u moru te otpada nastalog u turističkim sezonama.

Glavna potreba organiziranja ovakvog susreta stoji iza činjenice kako je Mediteran vodeća svjetska turistička destinacija. Čak 20% sveukupnih globalnih turističkih kretanja otpada upravo na ovu regiju, dok ta ista grana doprinosi s 25,3 milijardi eura BDP-u regije. Ovakva situacija jest, naravno, korisna za lokalna gospodarstva, no predstavlja ujedno i veliko opterećenje lokalnoj infrastrukturi, poglavito sustavima upravljanja otpadom. Panelisti su ovom prigodom predstavili naj-

bolje primjere odvojenog prikupljanja otpada na području Mediterana. Osim Sardinije, koja je istaknuta kao poželjni primjer na ovu temu postavljajući u praksu PAYT (pay-as-you-throw) model te modela odvajanja na kućnom pragu (door-to-door), u samom vrhu se pridružio i primjer otoka Krka koji je od 2009. godine zabilježio 54% odvojeno prikupljenog otpada. Nakon završetka rasprave simbolično je potpisana Povelja o obvezama za održivo upravljanje materijalnim resursima i kružnu ekonomiju. Zastupnik Davor Škrlec je u svom govoru naglasio kako je upravo prevencija najvažniji i ključni dio rješavanja problema otpada, pri čemu se radi o pre-

venciji na moru, ali poglavito na kopnu jer je upravo kopno glavni izvor otpada u moru. Zastupnik Škrlec je istaknuo važnost podizanja svijesti državama članicama o potrebi usklađivanja nacionalnih politika s ciljevima kružne ekonomije, podsjećajući na ovtjedno glasovanje o zakonodavnom paketu o otpadu i kružnoj ekonomiji, na kojem je zastupnik radio kao izvjestitelj u sjeni Zelenih/ESS-a. Na poziv zastupnika Škrleca konferenciji su prisustvovali i predstavnici iz Hrvatske: Pokret Otoka / Island Movement, Zelena energetska zadruha, Terra Hub Croatia, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Poničke Krk i UPA Rostrum Split.

Poslovi budućnosti: Potreba za zelenim radnim mjestima

Do 2025. godine će nestati polovica današnjih zanimanja. Velik broj novih zanimanja koja će do onda nastati otvara se u području zaštite okoliša i Četvrte industrijske revolucije - koja uključuje inovacije, interdisciplinarnost i upotrebu novih tehnologija. Obrazovanje za zanimanje budućnosti bila je tema Dana otvorenih vrata Geotehničkog fakulteta gdje se pred punim auditorijem razvila živa rasprava.

"Hrvatska se kao manje razvijen članica EU-a oslanja na fondove za razvoj infrastrukture, ali postoji veliki neiskorišteni potencijal za ulaganje u znanje kroz Europski socijalni fond putem kojeg se nezaposleni građani mogu prekvalificirati za potrebe tržišta koje bi trebalo stvoriti novo EU zakonodavstvo" - rekao je zastupnik Škrlec. "Nedostaje nam stručnjaka i znanja u području inženjersva okoliša, ne samo za Hrvatsku nego i za potporu zelenom razvoju cijele regije; i te potrebe će rasti u godinama koje dolaze", spomenuo je Dubrav-

ko Ponoš, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost na Okruglom stolu na temu zelenih radnih mjesta. "Grad Varaždin će nastaviti sve više podupirati poduzetnike koje krenu putem zelene ekonomije; i važno je postaviti taj razvoj na interdisciplinarnim temeljima, gdje se javlja potreba za novim znanjima" naveo je Zlatan Avar, dogradonačelnik Varaždina. "Isporučili smo 12,000 fasadnih fotonaponskih modula za jednu školu u Danskoj – ovdje postoji veliki interes i nadamo se razvoju takvih inovativnih tržišta i u Hrvatskoj", poručila je Jasmina

Novak iz Solvisa. Sudionici Otvorenih dana sudjelovali su na svečanom otvorenju Laboratorija za inženjerstvo okoliša te prošli kroz brojne izložbe i provirili kroz otvorena vrata pojedinih laboratorija na Fakultetu. Na Geotehničkom fakultetu se izvodi preddiplomski i diplomski studij Inženjerstva okoliša, koji je jedinstven takav u Hrvatskoj. Studij se bavi temama gospodarenja otpada, zaštite okoliša, zaštite voda, geotehnike, zelene energije i kružne ekonomije te otvara vrata u područje zelenih poslova.

EKOLOŠKA PROIZVODNJA I OZNAČAVANJE EKOLOŠKIH PROIZVODA

Organska hrana čini razliku

Niste sigurni kako odabrati kvalitetnu hranu? Kako osigurati da vaša djeca jedu hranu koja je i zdrava i ukusna? Pitate se možete li uvijek vjerovati informacijama istaknutim na deklaraciji? Ili se brinete da će vas ukusnija i zdravija hrana više koštati? Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu borio se za bolja i jasnija pravila za ekološku poljoprivredu i hranu, imajući navedena pitanja na umu.

S organskom hranom možete imati zdravu, kvalitetnu hranu po prihvatljivoj cijeni, te nema razloga ostati pri štetnim alternativama. Prednosti daleko nadilaze troškove.

Nova pravila pomažu vam da razumijete što se nalazi iza ekološke oznake

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu odigrao je važnu ulogu u donošenju velikih promjena u pravilima koja reguliraju organsku hranu. To će građanima pomoći da imaju više povjerenja kada vide organsku oznaku na proizvodu, jer će pomoću nje točno znati što se nalazi u željenom proizvodu. Što nova pravila znače za organsku hranu?

Raznolikost sjemena

Zahvaljujući novim pravilima o organskim proizvodima, važni čimbenici kao što su održavanje genetske raznolikosti i povećanje otpornosti na bolesti će biti uzeti u obzir kada se definiraju kriteriji za organsko sjeme. To će omogućiti stavljanje na tržište tradicionalnog sjemena i vlastitih sorti poljoprivrednika, koje su prilagođenije zahtjevima ekološke poljoprivrede. Također će potaknuti uzgajivače da odaberu nove organske sorte kako bi odgovorili na izazove kao što su klimatske promjene i povećani pritisak na bolesti. Zbog nedostatka dostupnosti takvog sjemena na legalnom tržištu, poljoprivrednici nisu imali izbora nego koristiti neor-

ganske i genetski loše sorte u svojoj proizvodnji. Ove promjene će pomoći razvoju organskog sektora na način koji odgovara potrebama organskih uzgajivača, sada i u budućnosti.

Visoki standardi za uvoz

Zahvaljujući novim pravilima, uvoz iz zemalja izvan EU-a mora biti u skladu s EU standardima. Do sada su zemlje koje nisu članice EU-a morale ispunjavati slične standarde. Tijekom narednih nekoliko godina, stara pravila će biti ukinuta, što znači da će uvoz proizvoda koji nisu u potpunosti usklađeni sa standardima EU-a biti moguć samo u izuzetnim okolnostima (npr. zbog specifičnih klimatskih uvjeta) i na prijelazno razdoblje od dvije godine.

Hrana koja se uzgaja na zdravom tlu

Dobar ukus dolazi od zdravog, živog tla. Nova pravila znače da ekološka proizvodnja mora biti "vezana uz tlo", što znači da se tlo mora njegovati tako da može uzgajati zdrave biljke. Neke zemlje s vrlo intenzivnom proizvodnjom u staklenicima su se izborile da se hrana koja se uzgaja u umjetnim zamjenama bez pesticida, a ne na tlu, bude klasificirana kao organska. Proizvodnja izvan tla i dalje će biti moguća u nekoliko zemalja (Švedska, Finska, Danska) za proizvode koji su već certificirani kao organski, no ova će praksa biti uklonjena u narednih 10 godina.

Pesticidi i hrana bez GM-a

Organska hrana je ekološki prihvatljivija od uobičajene hrane zahvaljujući jačim ekološkim standardima i zabrani uporabe kemijskih pesticida. Poljoprivrednici koji uzgajaju organsku hranu smiju koristiti samo određeni broj prirodnih pesticida. Kao takve, organske prakse su snažna obrana od otrovnih tvari i GM poljoprivrede koja tjera poljoprivrednike da još više ovise o kemijskim pesticidima. Unatoč ovim mjerama opreza, ostaci kemijskih pesticida i dalje se mogu naći u organskoj hrani. Postoji niz razloga za to, od prijave do slučajnog zagađenja iz neorganskih farmi smještenih u blizini. Trenutačno države članice imaju drugačija pravila za upravljanje ovim problemom. Neke imaju nultu toleranciju prema takvim ostacima, dok drugi primjenjuju pragove ili tvrde da organski poljoprivrednici ne mogu biti odgovorni za toksične pesticide koji dolaze iz konvencionalne poljoprivrede. Nova pravila pomoći će generirati više podataka tako da će do 2025. go-

dine biti moguće točno utvrditi odakle dolazi kontaminacija, kako se možemo bolje zaštititi od kontaminacije, tko je odgovoran i kako se gubitci prouzročeni kontaminacijom mogu kompenzirati. Nadamo se da će se na kraju primijeniti načelo "onečišćivač plaća". To je jedini učinkoviti poticaj za održavanje toksičnih pesticida daleko od naših polja i izvan naših tanjura.

Organska hrana neće biti skuplja, a koristit će svima

Organska hrana ne mora biti skuplja. Mnogi alternativni trgovci na malo nude pošteniju cijenu za organsku hranu i ne primjenjuju ogromne marže kako bi organska hrana bila dostupna svima. Inicijative kao što su organske košare ili programi zajednice, također nude lokalne i sezonske proizvode ravno s farme po povoljnijim cijenama. To također može pomoći poljoprivrednicima da pronađu nova tržišta za svoju robu i osiguraju redovita primanja. Konvencionalna i visoko prerađena hrana može izgledati jeftinije na policama supermarketa, ali to skriva pravi trošak. Kada uzmete u obzir sav javni novac potrošen za popravljavanje štete našem zdravlju i okolišu, u konačnici to košta puno više.

Početni troškovi organske hrane su razmjerno mali uzimajući u obzir koristi koje imamo od nje. Organska hrana se proizvodi na način koji maksimizira koristi za sve nas. Smanjenje zagađenja vode potencijalno znači ogromne uštede na računima za vodu. Poboljšano zdravlje tla smanjuje eroziju i rizike od poplava i suša te osigurava veću dugoročnu sigurnost proizvodnje hrane. Organska poljoprivreda je dobra za očuvanje divljih životinja zbog smanjenja vrsta poljoprivrednog

zemljišta, što je dobra vijest za vrste poput pčela. Manje pesticida u našoj hrani smanjuje rizike za naše zdravlje i poljoprivrednike. Manje emisija stakleničkih plinova i više sekvencije ugljika, manje aditiva u hrani, veći standardi zaštite životinja ... popis se nastavlja.

Kako možete podržati organsku hranu?

Organski sektor raste. To je dobra vijest! Ali nije bez rizika. Želimo biti sigurni da organsko tržište zadržava prednosti koje su ga učinile tako privlačnim na prvom mjestu. Posljednje što želimo vidjeti jest da organski sektor postane sredstvo za pohlepu profitabilnosti ili da tvrtke s malo poštovanja prema okolišu i pravima radnika dominiraju ovom industrijom. Organski sektor nikada nije bio tek dobra prilika za brzu zaradu. Organska hrana ima dušu! Radi se o dobroj hrani, održivosti i dobrobiti. Moramo očuvati te vrijednosti.

Kako možete poduprijeti svoj lokalni sektor organske hrane?

Najbolji način za osiguranje snažnog, neovisnog organskog sektora je pružiti podršku mnogim lokalnim i sezonskim proizvođačima organske hrane na lokalnom području. Mnogi gradovi sada imaju poljoprivredna tržišta gdje možete kupiti organsku hranu izravno od proizvođača. Također, možete se uključiti u sustav organske košare i primati redovite pakete zdrave organske hrane. Alternativno, podržite najbližu trgovinu organskim hranom koja svojim poslovanjem ne proizvodi otpad i istovremeno smanjite otpadnu plastičnu ambalažu.

Izvor: **Greens/EFA**

AGROEKOLOGIJA

Prema ambicioznoj i ekološkoj relokalizaciji proteinskog usjeva u EU

Nije nikakva vijest kako je jedan od glavnih problema EU poljoprivrednog sustava velika nedostatnost lokalno uzgojenog proteinskog usjeva. Samo 3% obradivih površina u EU koristi se za proteinski usjev, dok čak 75% biljne proteinske opskrbe uvozimo – soja koja je uglavnom uvezena iz Brazila, Argentine i SAD-a. U 2014. godini ukupni godišnji nedostatak proteina je iznosio 20,8 milijuna tona, a od tada se samo sve više povećavao. Posljedice ovakve situacije su daleko ozbiljnije od pukog trgovinskog pitanja.

Ova izrazita neravnoteža između potreba i proizvodnje proizlazi iz trgovinskog sporazuma između Europske zajednice i SAD-a koji datira iz 60-ih godina, kada je EU dopustila ulazak neoporezive soje i drugih proteinskih usjeva iz SAD-a, u zamjenu za kupnju domaćih žitarica od strane SAD-a. Sporazum je

potvrđen 1992.godine u okviru GATT-a:

Ova komercijalna odluka je imala poražavajuće posljedice, pogotovo za poljoprivrednike i potrošače diljem svijeta, ali i za okoliš. Favoriziranje dugačkog oceanskog transporta velikih količina usjeva zagađuje vode te uzrokuje poražavajuće

posljedice po pitanju klimatskih promjena. Jednako tako, kako je nedavno istaknuto u izvješću nevladine udruge Mighty Earth, ono predstavlja strašne učinke na države koje proizvode proteinske usjeve, poput Brazila i Argentine. Genetski modificirani usjevi, a posebice soja, se tretiraju pesticidima i herbicidima,

zagađuju tlo i vodu, uništavaju bioraznolikost te uzrokuju nepodnošljive zdravstvene probleme poljoprivrednicima i lokalnom stanovništvu općenito. Također je glavni faktor kada je u pitanju deforestacija, jačajući još više utjecaj ove vrste trgovine na klimatske promjene.

Ovaj problem je aktualan već godinama, no još nema važnijih odlučujućih akcija po ovom pitanju. Uključivanje mogućnosti za uzgoj proteinskih usjeva na područjima ekološkog fokusa u okviru Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) dovelo je do povećanja proizvodnje, ali to još uvijek nije dovoljno.

Novo izvješće koje je izglasano 17. travnja na sjednici Europskog parlamenta poziva Komisiju na stavljanje snažnijih mjera na snagu. To uključuje i obaveznu minimalno trogodišnju rotaciju s ne-genetski modificiranim proteinima, diversifikaciju proteinskih usjeva (lupine, grašak, slanutak, lucerna...), uvođenje uzgoja mahunarki na travnjacima, potporu EU infrastrukturama za pohranu i transformaciju proteinskih usjeva, mjere za poticanje uzgoja proteinskih usjeva na farmama ili na lokalnoj razini (kao što je slučaj u organskoj poljoprivredi) te naravno, snažnu podršku istraživanju.

Sve ove mjere bi predstavile značajan napredak. Međutim, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a ima određene sumnje glede navedenog izvješća, kao i dodatne prijedloge na isti.

Za početak, način na koji se adresiraju katastrofalni utjecaji na okoliš i zdravlje koje proizvodnja u Južnoj Americi ima predlažući "kriterije održivosti" za uvoz može biti upitan: o kojim kriterijima točno pričamo i tko će nadzirati njihovu provedbu?

Također treba uzeti u obzir i dodatne mjere za označavanje mesa, mliječnih proizvoda i jaja od životinja koje potječu s farmi gdje su hranjene GMO hranom, te na taj način omogućiti potrošačima potpuniju informiranost o proizvodima koje konzumiraju.

Ako Klub zastupnika Zelenih/ESS-a očito podupire relokaciju proteinskih usjeva u EU, naš cilj nije relokalizirati i poražavajuće učinke djelovanja, što dovodi do potrebe globalnog djelovanja po pitanju smanjenja količine upotrijebljenih pesticida. Stoga ne možemo razumjeti zbog čega ovo izvješće poziva na odobranje uporabe pesticida i herbicida na područjima ekološkog značaja koji bi uništili sve prednosti ove mjere za biološku raznolikost.

Pitanje biogoriva također nije ispravno obrađeno. Uzgoj proteinskih usjeva za biogoriva neće pomoći hranjenju životinja na farmama, dok će naprotiv još više pogoršati trenutno natjecanje između hrane i energije za korištenje zemljišta. Smanjivanje jaza između potražnje za biljnim proteinima te proizvodnje također će zahtijevati smanjivanje tržišnih potreba.

To znači da moramo jasno reći: glavni problem je ukupna potrošnja mesa u EU (u prosjeku 65 kg godišnje po glavi stanovnika). Navedena količina je daleko iznad količine koja je dobra za naše zdravlje, višak hranjivih tvari proizvodi onečišćenu vodu te se ujedno koriste i velike površine obradivog tla (koje trenutno uključuju i nedavno konvertirane tropske šume i savane) za proizvodnju stočne hrane koja bi se mogla koristiti za proizvodnju hrane za ljude umjesto toga, ili pak za još potrebnije sekvenciranje ugljika u šumama te biološku raznolikost.

Ipak, ideja o "manjku" je zabluda jer je trenutna razina proizvodnje neodrživa samo zbog opsega korištenja resursa za proizvodnju mesa. Problem koji je upravo prikazan ne protivi se samom konzumiranju mesa u globalu, već zahtijeva razumnu potrošnju: jesti manje, ali i bolje životinjske proizvode, koji potječu od dobro zbrinutih životinja hranjenih lokalno proizvedenom hranom. To je kut iz kojeg trebamo prići ovom problemu.

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a podržava pomak od kemijske, mesne hrane i sustava uzgoja prema pravednijem agroekološkom. Uskoro će uputiti javno navedene prijedloge povjereniku Hoganu te ih podržati u narednim mjesecima, pogotovo u okviru rasprava o ZPP-u.

Izvor: **Greens/EFA**

Meso, stočna hrana i nepodnošljivo licemjerje EU-a po pitanju GMO-a

Kako je GMO ušao na teritorij Europske unije neprimijećeno.

Nevladina organizacija Mighty Earth objavila je 26. ožujka izvješće o strašnim posljedicama trenutnog EU sustava proizvodnje mesa, mlijeka i jaja u onim zemljama, posebno u Latinskoj Americi, koje imaju jaku proizvodnju stočne hrane.

U izvješću stoji kako Europska unija uvozi 27,8 milijuna tona soje iz Južne Amerike godišnje te ističe strašne uvjete u kojima se proizvodi. Masivna deforestacija u svrhu oslobađanja mjesta za sadnju – više od 8 milijuna hektara u posljednjih 12 godina – stvorila je ekvivalent od 3,024 milijuna tona ugljičnog dioksida te tako direktno ugrozila rijetke vrste i krhke ekosustave. Prema podacima Svjetske banke, upotreba poljoprivrednih kemikalija – naročito glifosata – povećana je za 1000% u posljednjih 20 godina zbog uzgoja GMO soje; što je rezultiralo zagađenjem vode,

zraka i tla te izazvalo katastrofalne posljedice na zdravlje lokalnog stanovništva. Nevjerojatnih 19% smrtnih slučajeva u Argentini uzrokovano je rakom zbog nesrazmjernog rasporeda područja uzgoja soje.

Ova užasna stvarnost izravni je uzrok velikih i licemjernih kontradikcija u samom vrhu politike Europske unije po pitanju GMO-a. Te kontradikcije su u velikoj mjeri nevidljive građanima EU-a jer ne utječu na označavanje hrane. Kako bismo ih sasvim vidjeli, trebali bi se zadubiti u priču koja govori o više od 70 GMO usjeva koji su dopušteni na teritoriju EU-a u obliku stočne hrane.

Soja... i dva opasna herbicida

Uzmimo za primjer varijaciju soje koju prodaje američka multinacionalna tvrtka Dow AgroSci-

ences. Ova vrsta soje, poetskog naziva "DAS68416-4", genetski je konstruirana tako da podnosi upotrebu dvaju herbicida: glufosinat-amonij i 2,4D.

Ovi herbicidi imaju, kao i svi herbicidi uostalom, negativan učinak na okoliš i čitavu biološku raznolikost. To je još naglašenije u slučaju kada se upotrebljavaju uz vrste koje su otporne na njih. Doista se pokazalo da, ukoliko ne predstavljaju rizik za njihov vlastiti usjev, poljoprivrednici koriste veće količine tih proizvoda. Pritom ne uzimamo u obzir moguće kombinirane učinke glufosinata i 2,4 D na okoliš.

Nadalje, sumnja se kako navedeni herbicidi imaju negativne učinke na zdravlje. Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) je tijekom evaluacije iz 2005. godine istaknula da glufosinat pokazuje reproduktivnu

toksičnost: slijedom toga će navedeni proizvod biti uklonjen s teritorija EU-a. 2,4 D ima metabolit (2,4-DCP) koji može uzrokovati negativne metaboličke i genotoksične učinke i koji se, kao i 2,4-D, navodi kao "moguće kancerogen, temeljeno na neadekvatnim dokazima kod ljudi i ograničenim dokazima u eksperimentima nad životinjama" od strane Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC) Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

Trujemo li ostatak svijeta kako bi mogli hraniti životinje na farmama?

U svjetlu ovih informacija, jasno je kako ova soja nikada ne bi bila dopuštena za uzgoj u EU – bilo bi negodovanja civilnog društva, a većina država članica odbila bi njegovu kultivaciju na svom teritoriju (kao što je to slučaj s kukuruzom Mon810). Ipak, soji DAS68416-4 je dopušteno ući u EU putem uvoza, kao i brojnim toksičnim i štetnim za okoliš GM vrste prije nje. Samo u posljednje tri godine dozvoljeno je 18 novih GM usjeva za ulazak na tržište EU-a!

Njihova uporaba u hrani je iznimno marginalna, budući da su građani EU-a dokazali svoje duboko ukorijenjeno odbijanje GMO-a, ali zato će biti hrana našim kravama, svinjama i peradi – čija se proizvodi (meso, jaja, mlijeko) neće označiti kao GMO. EU izgleda kao da joj je ugodno s činjenicom da bi druge zemlje mogle uništiti njihovo vlastito okruženje i otrovati vlastite poljoprivrednike i ruralno stanovništvo, kako bi nam omogućili održavanje naše neodržive proizvodnje životinja.

Tijekom proteklih 36 mjeseci,

Europski parlament je 23 puta prigovorio ovim uvoznim dozvolama i uskoro će opet glasovati po pitanju GM šećerne repe. Unatoč nedostatku političke potpore Europskog parlamenta ili država članica, nedemokratski i nerazumljiv proces donošenja odluka (vidi naš članak o ovoj temi) znači da je odluka obično u rukama Europske komisije.

Vrijeme je za promjenu modela

Srećom, postoje rješenja za ovu neprihvatljivu situaciju. Za početak, trebamo preseliti proizvodnju proteinskih usjeva iz bivših tropskih šuma ili savana, kako bismo potaknuli proizvodnju proteinskih usjeva u EU; osobito dodavanjem leguminoznih biljaka pri rotaciji usjeva i bolje iskorištavanje pašnjaka. Ovo su neki od ciljeva izvješća o kojem će se uskoro glasovati u Europskom parlamentu[1]. Razvijajući proizvodnju europskih ne-genetski modificiranih proteinskih usjeva, riješit ćemo mnoge probleme iznesene u izvješću Mighty Earth i značajno smanjiti naše negativne učinke na klimatske promjene, istovremeno potičući lokalna tržišta hrane za životinje koja

nisu ekološki ili socijalno destruktivna.

Također, vrijeme je da se potrošačima omogući utjecaj kroz slobodan izbor po tom pitanju, na način da se konačno krenu označavati mlijeko, meso i jaja koja dolaze od životinja hranjenih GMO-om. Provođenje ovog dobro uspostavljenog zahtjeva Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu uklonit će se dimna zavjesa koju neke zemlje članice koriste kako bi odobrile uvoz GMO-a u EU istovremeno odbacujući njihov uzgoj na vlastitom teritoriju.

Zaključno, moramo ponovno razmotriti naš model uzgoja životinja: industrijski uzgoj životinja destruktivan je za okoliš i zajednicu, a neprofitan za poljoprivrednike u Europskoj uniji. On služi samo interesu agrokemijske industrije i interkontinentalne trgovine robom. Nova Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) EU-a konačno treba podržavati sustave koji služe građanima, uključujući i potrošače i poljoprivrednike.

Izvor: **Greens/EFA**

Ciljevi smanjenja emisija CO₂ iz automobila za razdoblje nakon 2020. godine

Poticanje prijelaza na vozila s nultom i niskom razinom emisija ključna su kako bi se dugoročno smanjilo ispuštanje ugljikova dioksida iz vozila i djelovalo u skladu s trendovima na svjetskom tržištu.

Pariškim sporazumom 2015. godine postavljeni su ambiciozni i obvezujući planovi s ciljem ublažavanja klimatskih promjena. Osnovni je cilj zadržati povećanje temperature zraka ispod 2°C, što bi značilo da svaka država potpisnica treba značajno smanjiti emisije stakleničkih plinova. Europska komisija je tako u studenom 2017. godine usvojila prijedlog za smanjenje emisija ugljikova dioksida (CO₂) u prometnom sektoru za razdoblje nakon 2020. godine, zahtijevajući od automobilske industrije da se za deset godina smanji gotovo trećina emisija štetnih plinova iz automobila i malih gospodarskih vozila (kombija) kako bi se odgovorilo na klimat-

ske ciljeve Unije i djelovalo u skladu s obvezama preuzetim Pariškim sporazumom.

Smanjenje emisija CO₂ za automobile i kombije

Posljednjih godina svjedočimo trendu smanjenja emisija stakleničkih plinova u odnosu na 1990. godinu, no usprkos tome emisije stakleničkih plinova u prometnom sektoru su se od tada povećale za 15%. Cestovni promet pak generira najveći udio emisija stakleničkih plinova, u Europskoj uniji u 2015. godini je prouzročio 22% svih emisija stakleničkih plinova (GHG), od čega čak 73% dolazi od automobila i kombija. Upravo su emisije CO₂ koje se ispu-

štaju iz automobila i kombija najopasnije po zdravlje ljudi. Naime, tvari koje onečišćuju zrak jedan su od najčešćih uzročnika prerane smrti u Europskoj uniji. Sve su učestalije bolesti dišnog sustava, a također se stvaraju i veliki troškovi za zdravstveni sustav te se nepovratno onečišćuje okoliš.

U prijedlogu Komisije navodi se kako će se prosječne emisije CO₂ za automobile i kombije morati smanjiti za 15% do 2025. godine, a za 30% do 2030. godine. Mjere i restrikcije koje je Komisija predstavila u svom paketu „Čista mobilnost“ također imaju za cilj ubrzati prijelaz na vozila s nultom i niskom razinom emisija. Potrebno

je stoga poticati konkurentnost i inovacije u automobilske industrije te povratiti kredibilitet u europski automobilske sektor nakon afere „Diesel gate“. U Europskom parlamentu odgovornost za rad na ovome prijedlogu dodijeljena je Odboru za zaštitu okoliša, javnog zdravlja i sigurnosti hrane (ENVI).

Automobilska industrija i vozila s niskom i nultom stopom emisija CO2

Automobilska industrija je od presudne važnosti za gospodarstvo Europske unije te postoji potreba za inovacijama i brzim razvojem, jer se trenutno umanjuje konkurentna prednost EU u odnosu na Japan, Kinu i SAD. Poticanje prijelaza na vozila s nultom i niskom razinom emisija ključna su kako bi se dugoročno smanjilo ispuštanje ugljikova dioksida iz vozila i djelovalo u skladu s trendovima na svjetskom tržištu. Naime, trenutno takva vozila nisu dovoljno prihvaćena na europskom tržištu te je preuzimanje LEV-a (low emission vehicle) i ZEV-a (zero emission vehicle) vrlo nisko, a neki od razloga su nedostatak strogosti postojećih normi za CO2, nezvjesnost regulacije nakon 2021. godine te ograničena infrastruktura. Doduše, u komunikacijama „Europska strategija za mobilnost s niskom razinom emisije“ iz 2016. godine i „Europa u pokretu“ iz 2017. godine navodi se kako Europska unija treba ubrzati prelazak na mobilnost s nultom i niskom razinom emisija te djelovati u cilju stvaranja energetski učinkovitog i nisko ugljičnog prometnog sektora, međutim upitno je koliko su mjere u konačnici uspješne.

Postupci mjerenja onečišćujućih emisija iz vozila

U posljednje vrijeme svjedočimo brojnim skandalima s emisijama jer neka vozila ispuštaju više emisija nego što je to dozvoljeno. Za mjerenje onečišćujućih emisija iz vozila donedavno se upotrebljavalo klasično laboratorijsko ispitivanje, ali se pokazalo kako su emisije iz vozila izmjerene na cesti u stvarnosti znatno veće od emisija koje su izmjerene laboratorijskim postupkom, Novim europskim voznim ciklusom (NEDC). Komisija je stoga uvela novi, realističniji laboratorijski ispitni postupak, Globalno usklađeni ispitni postupak za laka vozila (WLTP) za mjerenje emisija CO2 i potrošnje goriva automobila i kombija prema stvarnim uvjetima vožnje. Njega je uz potporu Europske komisije izradila Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu. WLTP zasigurno više odgovara sadašnjim uvjetima vožnje te moderniziranim vozilima i poboljšanoj tehnologiji. Europska komisija je 2017. godine donijela uredbu kojom WLTP postaje obavezan za sve nove modele automobila od rujna 2017. godine, a za sve nove automobile od rujna 2018. godine.

Istraživanje Zelenih

Novo izvješće Zelenih (proveli ga: Green Budget Germany i Green Budget Europe) pokazuje kako postoji znatna razlika između razine CO2 u stvarnom životu automobila i one razine koja pokazuju laboratorijska ispitivanja te to u konačnici kumulira velikim poreznim gubicima. Studija izračunava teorijski gubitak prihoda za 11 država članica EU-a u iznosu preko 10 milijardi EUR-a. Zastupnik Zelenih/ESS-a Sven Giegold izjavio je: „Skandal s emisijama koje ispuštaju automobili također je porezna prijevara. Varanje od strane proizvođača automobila nije samo štetno za zdravlje i okoliš, već se odrazilo i na javne financi-

je. Europski proizvođači automobila iskoristili su nedostatke regulatornog okvira. Posljedice porezne krađe najviše su osjetili vozači malenih vozila ili oni koji uopće nemaju vozilo. Vozači automobila s visokom potrošnjom goriva su se okoristili nepravilnim oporezivanjem. Skandal s emisijama u automobilske industrije također je i skandal u poreznom sustavu. Porezi bi trebali biti usmjereni na ispunjavanje društvenih ciljeva, kao što je poboljšanje kakvoće zraka i ispunjavanje obveza za zaštitu okoliša. No, ako se porezi temelje na lažnim podacima, to postaje nemoguće. Veliki dio krivice stoga leži u nedostatku regulative od strane EU, nacionalnih vlada i njihovih vlasti. Nužna su ispitivanja koja izračunavaju razinu realnih emisija CO2 iz vozila. Dok se porezi za automobile ne temelje na stvarnosti, oni neće pružiti poticaje za kretanje prema čistim oblicima prijevoza.“

Jesu li predloženi ciljevi dovoljno ambiciozni?

Krajem ožujka održana je panel rasprava u Europskom parlamentu upravo na ovu temu te su sudionici zaključili kako su mjere koje je Komisija predložila nedostatne i nedovoljno ambiciozne s obzirom na ozbiljnost problema s kojim se suočavamo. Naime, postavljanjem ambicioznijih ciljeva i same države članice imaju veću odgovornost i obvezne su poduzeti drastične mjere kako bi ispunile svoje obveze. Državama članicama treba čvrsta regulativa i jasne smjernice za djelovanje u okviru EU-a kako bi se ostvarili stvarni pomaci u smanjenju stakleničkih plinova iz vozila i da bi se ubrzao prijelaz na vozila s nultom i niskom emisijom.

Tekst: **Antonija Stjepandić**

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

BUDUĆNOST EUROPE: RASPRAVA S FRANCUSKIM PREDSEDNIKOM MACRONOM

Francuski predsjednik Emmanuel Macron održao je govor u Europskom parlamentu kao nastavak niza debata o budućnosti Europe. Uoči rasprave, zastupnici Zelenih/ESS-a pisali su predsjedniku Macronu, tražeći od njega da bude predvodnik unutar Europskog vijeća po pitanju porezu. Zeleni/ESS pozivaju predsjednika Macrona da potakne svoje partnere na postizanje dogovora o prijedlozima javnog izvješćivanja po državama i zajedničkoj konsolidiranoj poreznoj osnovi. "Potrebno je izgraditi političku zajednicu koja sluša glas svojih građana. Oni moraju biti u središtu, a ne na rubu europskog projekta", izjavio je u svojem govoru supredsjednik Zelenih/ESS-a Philippe Lamberts.

KOMISIJA - UPITNA ETIKA I RAZRJEŠAVANJE PRORAČUNA IZ 2016. GODINE

Europski parlament je 18. travnja podupro rezoluciju kojom kritizira Europsku komisiju za postupak imenovanja Martina Selmayra za glavnog tajnika Komisije. Rezolucija poziva Komisiju da "preispita postupak imenovanja novog glavnog tajnika kako bi i drugim mogućim kandidatima u okviru europske javne uprave dao mogućnost podnošenja zahtjeva", i da sami proces bude revidiran tako da buduća imenovanja budu

otvorena i transparentna. Također, zastupnici u Europskom parlamentu glasali su o razrješavanju proračuna za 2016. godinu. Kao odgovor na skandal s imenovanjem glavnog tajnika Komisije Selmayra, koji je samo jedan od niza problema vezanih za etiku i sukobe interesa u Komisiji, grupa Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu pozvala je na odgodu razrješavanja proračuna za 2016. godinu, što je odbijeno, a većina zastupnika u Europskom parlamentu odobrila je razrješavanje proračuna iz 2016. godine. Zeleni/ESS su također izradili prijedlog za buduća imenovanja na više menadžerske pozicije u Europskom parlamentu. Prijedlozi su dostupni ovdje.

PRANJE NOVCA: NOVO ZAKONODAVSTVO DONOSI STVARNE KORISTI GRAĐANIMA

Zastupnici u Europskom parlamentu su 19. travnja dali svoje odobrenje na ishod pregovora o ažuriranju direktive protiv pranja novca. Zastupnica Zelenih/ESS-a Judith Sargentini bila je suizvjestiteljica na ovom izvješću. Revidirano zakonodavstvo uključuje niz važnih mjera za sprečavanje pranja novca, uključujući i stvaranje registra krajnjih korisnika vlasništva. Novo zakonodavstvo donijet će opipljive prednosti građanima EU-a. Nove mjere biti će tvrde prema financijskom kriminalu i pomoći će sprječavaju istjecanja novca iz realnog gospodarstva

Zeleni | ESS
u Europskom parlamentu

daleko od vitalnih javnih usluga kao što su školstvo i zdravstvo. Svake godine nacionalne vlade gube milijarde zbog pranja novca, s bolnim posljedicama za javne financije. Ove nove mjere pomoći će osigurati da kriminalci ne mogu izvući novac od realnog gospodarstva.

EKOLOŠKA PROIZVODNJA I OZNAČAVANJE EKOLOŠKIH PROIZVODA: PARLAMENT JE ZAPEČATIO DOGOVOR O NOVOM ZAKONODAVSTVU

Europski parlament glasovao je o rezultatima trijaloga o novim propisima o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda. Zastupnik Zelenih/ESS-a Martin Häusling bio je izvjestitelj Parlamenta koji je gotovo četiri godine vodio pregovore do konačnog sporazuma u studenom 2017. godine. Nova uredba rezultirat će jasnim pravilima, dajući korisnicima bolju ideju o tome što leži iza oznake ekološkog proizvoda. Također, regulativa dolazi u pravom trenutku kako bi bila u kontekstu sadašnjih potreba i kako bi podržala daljnji razvoj ekološke proizvodnje. Novo zakonodavstvo je dobra vijest i za poljoprivrednike koji njeguju ekološku proizvodnju, ali i za potrošače!

EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Zastupnici u Europskom parlamentu glasovali su o ishodu trijalogu vezanog za dva ključna dijela klimatskog zakonodavstva. Regulacija o Korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu (LULUCF) propisuje pravila za brojanje emisija iz sektora šumarstva i korištenja zemljišta, dok obvezujuće smanjenje emisije stakleničkih plinova određuje obvezu EU-a za ispunjenjem preuzetih ciljeva iz Pariškog sporazuma. Dok je trijalog vezan za LULUCF zapravo poboljšao stav i Vijeća EU-a i Parlamenta, ciljevi stakleničkih plinova su manje zadovoljavajući. Razina ambicije ukupno predloženog cilja za 2030. godinu nije dovoljna, pa će regulacija djelovati samo kao sigurnosna mreža i neće dovesti do dodatnih napora za smanjenje emisija.

KRUŽNA EKONOMIJA

Zastupnici u Europskom parlamentu odlučivali su o nizu izvješća za reviziju propisa koji se odnose na otpad i ambalažu, pod zastavom "kružnog gospodarstva". Paket uključuje izmjenu triju zakonskih propisa (Direktiva o otpadu, Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu i Direktivu o odlagalištima otpada) i donosi još tri zakonske odredbe u smislu komitologije i zahtjeva za izvješćivanjem (o otpadnim vozilima, otpadnim baterijama i akumulatorima te otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi). Zeleni/ESS

su fokusirani na konkretnu preventivnu akciju: ciljeve smanjenja bacanja hrane i smanjenjaorskog otpada; supstitucija opasnih tvari; odvojeno prikupljanje biološkog otpada; jače ciljeve recikliranja; i kraj spaljivanja recikliranog ili kompostiranog otpada. Iako konačni rezultat nije dalekosežan ili hitan kao što to žele Zeleni/ESS, još uvijek se bilježi značajan napredak u dosadašnjem zakonodavstvu. Pod pretpostavkom da će države članice u potpunosti provesti nove odredbe, te će mjere biti korak prema ispunjenju klimatskih obveza EU-a, a i također će potaknuti gospodarstvo.

ENERGETSKA UČINKOVITOST ZGRADA

Izvješće o energetske učinkovitosti zgrada usvojila je velika većina zastupnika u Europskom parlamentu (546 glasova za, 35 protiv i 96 suzdržanih). Direktiva o energetske učinkovitosti zgrada namijenjena je osiguravanju učinkovitijih i zdravijih domova građanima kroz ambicioznu građevinsku politiku. Izvješće zahtijeva uvođenje nacionalnih dugoročnih strategija obnove, temeljitih obnova i zgrada gotovo nulte energije (nZEB) kao standard za sve građevine do 2050. godine. Međutim, 3% godišnje stope obnove postojećih zgrada nisu bile dio zakonodavnog dijela teksta.

ZAŠTITA NOVINARA: REZOLUCIJA NAKON NEDAVNIH UBOJSTAVA

Europski parlament usvojio je 19. travnja rezoluciju o zaštiti istraživačkih novinara u Europi. Donošenje rezolucije je reakcija na ubojstvo slovačkog novinara Jána Kuciaka i Martine Kušnírová. Dvostruko ubojstvo zahtijeva temeljitu i neovisnu istragu, a nacionalne i EU vlasti trebaju razmotriti slučajeve na kojima je radio Ján Kuciak. Potrebne su reforme na nacionalnoj i europskoj razini kako bi se osigurala bolja zaštita novinarima i zviždačima. Potrebna je daljnja istraga o upravljanju sredstvima EU-a u Slovačkoj. Uspješna demokracija oslanja se na istraživačko novinarstvo, ali to zahtijeva financiranje. Kako bi podržala rad ljudi poput Jána Kuciaka i Daphne Caruana Galizia, Komisija bi trebala uspostaviti stalni fond za podršku istraživačkom novinarstvu.

DIESELGATE: NOVI ZAKON O HOMOLOGACIJI I NADZORU TRŽIŠTA MOTORNH VOZILA

Europski parlament odobrio je 19. travnja novi zakon o homologaciji i nadzoru tržišta motornih vozila. Skandal Dieselgate otkrio je opseg nedostataka u odobravanju vozila u EU. Ova reforma daje Komisiji ovlasti za praćenje nacionalnih vlasti, veća pravila transparentnosti i pojačan nadzor nad tržištem kako bi se organizirali postupci opoziva unutar Unije i kako bi se kaznili proizvođači koji pokušaju varati. Ovo je prava pobjeda građana EU-a.

Europe Day

OPEN DAY OF THE EUROPEAN INSTITUTIONS

5 MAY 2018
BRUSSELS

europeday.europa.eu
#EUopenday
#BrusselsEuropeWeekend

